Опорний конспект · 1.17. Правопис складноскорочених слів

Українська мова · Підготовка до НМТ · Розділ 1. Фонетика. Графіка

1. Два різні світи · типи

Абревіатура — слово: вимовляємо, як написано (НМТ, спецкор). Крапок усередині **немає ніколи**.
Графічне скорочення — лише запис: читаємо повне слово (проф. → «професор»); крапка часто потрібна.

буквені (назвами букв): НМТ · ЗНО · США · ЄС
звукові (як слово): ООН · НАТО · ЦУМ · виш
складові (усічені основи): профспілка · спецкор
мішані: НДІхіммаш · КУпАП

2. Разом · велика чи мала літера

Правило	Приклади
складові — **разом**, без дефіса й пробілу	спецкор · профспілка · міськрада · педуніверситет · завгосп
ініціальні — **великими, суцільно**, без крапок	НМТ · ЗНО · ООН · НАТО · СБУ · ЄС · США
велика літера — установа одна	Укрзалізниця · Укрпошта · Нацбанк · Мінфін
мала літера — таких багато	медуніверситет · міськрада · облдержадміністрація
малими — стали загальними назвами	виш · загс · неп · оонівський
у складних словах великі букви **зберігаються**	УВЧ-терапія · ВІЛ-інфекція · у ЦУМі

3. Рід і відмінювання

рід за **головним словом** розгорнутої назви:

Абревіатура	Головне слово → рід
НМТ	тест → ч. р.: НМТ розпочався
ЗНО	оцінювання → с. р.: відбулося
ООН	організація → ж. р.: ухвалила
ЄС	союз → ч. р.: підтримав

Не відмінюємо	Відмінюємо
у НМТ · до ЗНО · в ООН · до НАТО	виш — вишу, у виші · до загсу · зі спецкором

> Ніколи: «у НМТ-і», «з ЄС-ом», «до ЗНО-и».

4. Графічні скорочення

Випадок	Приклади
з крапкою — слово обірване на приголосному	проф. · доц. · м. · с. · обл. · р. · ст. · тис. · див. · напр.
без крапки — одиниці вимірювання	м · см · км · г · кг · т · л · год · хв
без крапки — стягнення, дефіс, риска	млн · млрд · грн · смт · вид-во · ін-т · р-н · км/год
множина — подвоєння букви	рр. · тт. · пп.; але 2024 р.
складені — пробіл після крапки	і т. д. · і т. ін. · та ін. · до н. е. · Т. Г. Шевченко

> Мнемоніка: **обірвав — постав крапку, стягнув — не став**: тис|яча → тис., але м(ільйо)н → млн. Не обриваємо слово на голосному, ь та й.

5. Типові помилки

- **ні** «спец-кор», «мед-університет» — тільки разом;
- **ні** «Н.М.Т.», «О.О.Н.» — крапок в абревіатурах немає;
- **ні** «ВИШ», «ЗАГС» — це вже загальні назви.
- **ні** «5 млн. грн.» → **так** 5 млн грн;
- **ні** «1941—1945 р.» → **так** рр.;
- **ні** «ЗНО розпочався» → **так** розпочалося.